

Deddf Senedd Cymru (Aelodau ac Etholiadau) 2024

2024 dsc 4

RHAN 5

ADOLYGIAD O WEITHREDIAD Y DDEDDF
ETC. A DARPARIAETHAU CYFFREDINOL

Adolygiad o weithrediad y Ddeddf etc.

19 Adolygiad o weithrediad y Ddeddf etc. ar ôl etholiad cyffredinol 2026

- (1) Rhaid i'r Llywydd gyflwyno cynnig sy'n cydymffurfio ag is-adran (2)—
- cyn gynted ag y bo'n ymarferol ar ôl cyfarfod cyntaf y Senedd yn dilyn yr etholiad cyffredinol cyntaf a gynhelir ar ôl 6 Ebrill 2026, a
  - sut bynnag, yn ddim hwyrach na chwe mis ar ôl cyfarfod cyntaf y Senedd yn dilyn yr etholiad hwnnw.
- (2) Rhaid i'r cynnig—
- cynnig bod y Senedd yn sefydlu pwyllgor at ddiben cynnal adolygiad o—
    - gweithrediad ac effaith darpariaethau Deddf 2006 a gaiff eu diwygio, neu eu mewnosod yn y Ddeddf honno, gan Rannau 1 a 2 o'r Ddeddf hon (y Senedd a'i Haelodau, nifer Gweinidogion Cymru, a'r system bleidleisio mewn etholiadau cyffredinol etc.);
    - i ba raddau y mae elfennau democratiaeth iach yn bresennol yng Nghymru, a
  - cynnig bod rhaid i adroddiad ar yr adolygiad fod wedi ei gwblhau gan y pwyllgor yn ddim hwyrach na deuddeg mis ar ôl cyfarfod cyntaf y Senedd yn dilyn yr etholiad cyffredinol cyntaf a gynhelir ar ôl 6 Ebrill 2026.
- (3) Mae is-adran (4) yn gymwys os, yn dilyn adolygiad o unrhyw rai o'r materion a grybwyllir yn is-adran (2)(a) gan bwyllgor a sefydlir yn unol â chynnig a gyflwynir

yn unol ag is-adran (1), y gosodir adroddiad ar yr adolygiad gerbron y Senedd gan y pwyllgor.

- (4) Os yw'r is-adran hon yn gymwys, rhaid i Weinidogion Cymru osod gerbron y Senedd ddatganiad sy'n nodi ymateb Gweinidogion Cymru i'r adroddiad a grybwyllir yn is-adran (3).

Cyffredinol

20 Pŵer i wneud darpariaeth ganlyniadol, darpariaeth drosiannol etc.

- (1) Os yw Gweinidogion Cymru yn ystyried ei bod yn briodol at ddibenion unrhyw ddarpariaeth yn y Ddeddf hon neu unrhyw ddarpariaeth a wneir o dan y Ddeddf hon, o ganlyniad iddi neu er mwyn rhoi effaith lawn iddi, cânt, drwy reoliadau, wneud—
- (a) darpariaeth atodol, darpariaeth ddeilliadol neu ddarpariaeth ganlyniadol;
- (b) darpariaeth drosiannol, darpariaeth ddarfodol neu ddarpariaeth arbed.
- (2) Caiff rheoliadau o dan is-adran (1) diwygio, diddymu, dirymu neu addasu'r Ddeddf hon neu unrhyw ddeddfiad arall (pa bryd bynnag y caiff ei basio neu y'i gwneir).

21 Pŵer i osod terfynau gwariant ymgyrchoedd etholiadol y Senedd mewn cysylltiad ag adran 1 a Rhan 2

- (1) Caiff Gweinidogion Cymru drwy reoliadau, mewn cysylltiad ag adran 1 a Rhan 2, ddiwygio paragraff 6 o Atodlen 9 i [Ddeddf Pleidiau Gwleidyddol, Etholiadau a Refferenda 2000 \(p. 41\)](#) (terfynau ar wariant ymgyrch) i osod y terfynau sy'n gymwys i wariant ymgyrch yr eir iddo gan neu ar ran plaid gofrestredig sy'n ymladd un neu ragor o etholaethau mewn etholiad cyffredinol.
- (2) Caiff rheoliadau o dan is-adran (1) bennu terfynau drwy gyfeirio at y naill neu'r llall neu'r ddau o'r canlynol—
- (a) nifer yr etholaethau a ymleddir gan blaid mewn etholiad cyffredinol;
- (b) nifer yr ymgeiswyr ar restr a gyflwynir gan blaid o dan adran 7 o Ddeddf 2006.
- (3) Caiff rheoliadau o dan is-adran (1) wneud—
- (a) darpariaeth atodol, darpariaeth ddeilliadol neu ddarpariaeth ganlyniadol;
- (b) darpariaeth drosiannol, darpariaeth ddarfodol neu ddarpariaeth arbed,
- a chaiff darpariaeth o'r fath ddiwygio, diddymu, dirymu neu addasu'r Ddeddf hon neu unrhyw ddeddfiad arall (pa bryd bynnag y caiff ei basio neu y'i gwneir).
- (4) Ni chaiff Gweinidogion Cymru wneud rheoliadau o dan is-adran (1) ond pan fo'r Comisiwn Etholiadol yn cydsynio i hynny.
- (5) Yn yr adran hon, mae i "gwariant ymgyrch" a "plaid gofrestredig" yr un ystyr â "campaign expenditure" a "registered party" ym mharagraff 6 o Atodlen 9 i Ddeddf Pleidiau Gwleidyddol, Etholiadau a Refferenda 2000.

22 Rheoliadau o dan y Ddeddf hon

- (1) Nid yw'r adran hon yn gymwys i reoliadau a wneir o dan baragraff 9 o Atodlen 2.
- (2) Mae pŵer i wneud rheoliadau o dan y Ddeddf hon yn arferadwy drwy offeryn statudol.

- (3) Mae pŵer i wneud rheoliadau o dan y Ddeddf hon yn cynnwys pŵer i wneud darpariaeth wahanol at ddibenion gwahanol.
- (4) Ni chaniateir gwneud offeryn statudol sy'n cynnwys rheoliadau a—
  - (a) wneir o dan adran 20 sy'n diwygio, yn diddymu neu'n addasu ddeddfiad a geir mewn deddfwriaeth sylfaenol, neu
  - (b) wneir o dan adran 21,oni bai bod drafft o'r offeryn wedi ei osod gerbron y Senedd ac wedi ei gymeradwyo ganddi drwy benderfyniad.
- (5) Mae unrhyw offeryn statudol arall sy'n cynnwys rheoliadau a wneir o dan adran 20 yn ddarostyngedig i'w diddymu yn unol â phenderfyniad gan y Senedd.
- (6) Yn yr adran hon, ystyr "deddfwriaeth sylfaenol" yw—
  - (a) Deddf gan Senedd Cymru;
  - (b) Mesur Cynulliad;
  - (c) Deddf gan Senedd y Deyrnas Unedig.

23 Dehongli

Yn y Ddeddf hon—

mae ystyr "Deddf 2006" ("*the 2006 Act*") i'w ddehongli yn unol ag adran 1; mae ystyr "Deddf 2013" ("*the 2013 Act*") i'w ddehongli yn unol ag adran 11(2);

ystyr "etholiad cyffredinol" ("*general election*") yw etholiad cyffredinol cyffredin neu etholiad cyffredinol eithriadol a gynhelir o dan Ran 1 o Ddeddf 2006;

ystyr "y Senedd" ("*the Senedd*") yw Senedd Cymru.

24 Darpariaeth drosiannol sy'n ymwneud â Rhannau 1 a 2

- (1) Er iddynt ddod i rym, o dan adran 25(2)(a) a (b), nid yw'r diwygiadau a wneir gan adrannau 1 a 2 a Rhan 2 yn cael effaith mewn perthynas ag—
  - (a) etholiad cyffredinol y cynhelir y bleidlais ar ei gyfer ar 6 Ebrill 2026 neu cyn hynny;
  - (b) Senedd a ddychwelir mewn etholiad cyffredinol y cynhelir y bleidlais ar ei gyfer ar 6 Ebrill 2026 neu cyn hynny (sy'n cynnwys y Senedd a basiodd y Bil ar gyfer y Ddeddf hon);
  - (c) dychwelyd Aelod i Senedd a grybwyllir ym mharagraff (b) (mewn etholiad cyffredinol neu fel arall).
- (2) Er iddo ddod i rym, o dan adran 25(2)(a), nid yw'r diwygiad a wneir gan adran 6 yn cael effaith mewn perthynas â pherson sy'n Aelod o'r Senedd a grybwyllir yn is-adran (1)(b), neu sy'n ymgeisydd (pa un a yw hynny mewn etholiad cyffredinol ai peidio) i fod yn aelod ohoni.
- (3) Os, o dan adran 25(3), y daw adran 3 i rym drannoeth diwrnod y bleidlais ar gyfer etholiad cyffredinol eithriadol, bydd is-adran (4) yn gymwys at ddiben penderfynu pryd y cynhelir yr etholiad cyffredinol cyffredin cyntaf yn dilyn yr etholiad cyffredinol eithriadol hwnnw.

- (4) Os yw'r is-adran hon yn gymwys, mae adran 3(1) o Ddeddf 2006 i'w darllen fel pe bai "2030" wedi ei roi yn lle'r geiriau "the fourth calendar year following that in which the previous ordinary election was held".

25 **Dod i rym**

- (1) Daw'r darpariaethau a ganlyn i rym drannoeth y diwrnod y caiff y Ddeddf hon y Cydsyniad Brenhinol—
- Rhan 3;
  - adran 17 ac Atodlen 2;
  - y Rhan hon, heblaw adrannau 19 a 21.
- (2) Daw'r darpariaethau a ganlyn i rym ar ddiwedd y cyfnod o ddau fis sy'n dechrau â'r diwrnod y caiff y Ddeddf hon y Cydsyniad Brenhinol—
- adrannau 1, 2, 6 a 7;
  - Rhan 2;
  - adran 18 ac Atodlen 3;
  - adran 19;
  - adran 21.
- (3) Daw adran 3 i rym drannoeth diwrnod y bleidlais ar gyfer yr etholiad cyffredinol cyntaf a gynhelir ar ôl 7 Tachwedd 2025.
- (4) Daw adrannau 4 a 5 i rym drannoeth diwrnod y bleidlais ar gyfer yr etholiad cyffredinol cyntaf a gynhelir ar ôl 6 Ebrill 2026.

26 **Enw byr**

Enw byr y Ddeddf hon yw Deddf Senedd Cymru (Aelodau ac Etholiadau) 2024.